

HISTÒRIA I PARCS

PRIMERS ASSENTAMENTS EUROPEUS

En el moment del descobriment el 1524 per Giovanni da Verrazzano, la regió estava habitada per uns 5.000 aborígens de la tribu dels Lenape. Aquest explorador italià el servei de la corona francesa la va anomenar *Nouvelle Angoulême* (Nova Angulema). La immigració europea va començar el 1614 amb colons neerlandesos. El 1626 el director de la colònia, Peter Minuit, va comprar l'illa de Manhattan als Lenape segons la llegenda, la va pagar amb uns grans de vidre que tenien un valor de 24 dòlars. El lloc va ser rebatejat com *Nieuw Amsterdam* i es va especialitzar en el comerç de pells. El 1664, els anglesos van conquerir la ciutat i la van rebatejar amb el nom de Nova York en honor al Duc de York i Albany. Al final de la Segona guerra Anglo-Holandesa, els neerlandesos van guanyar el control del Surinam i, a canvi, els anglesos van passar a controlar Nova Amsterdam. Cap a l'any 1700 la població lenape s'havia reduït a 200 habitants.

INDEPENDÈNCIA ESTADUNIDENCA

La ciutat de Nova York va guanyar importància com a port comercial sota l'Imperi Britànic. El 1754 ja s'hi va fundar la primera casa d'estudis de la ciutat, la *Universitat Colúmbia*.

Durant la Guerra d'Independència dels Estats Units la ciutat va emergir com a escenari d'una sèrie d'importantes batalles conegudes com «la campanya de Nova York i Nova Jersey». Acabada la contesa, el Congrés Continental es va reunir a Nova York i, el 1789, el primer president dels Estats Units, *George Washington*, va ser presentat en el Federal Hall de Wall Street. Nova York va ser la capital dels Estats Units fins a l'any següent.

SEGLE XIX

En el segle XIX, la immigració i el desenvolupament van transformar la ciutat. Una visionària proposta de desenvolupament, el *Commissioners' Plan of 1811*, va expandir la xarxa urbana per tota l'illa de Manhattan, i l'obertura el 1819 del Canal d'Erie va connectar el port atlàntic amb els vastos mercats agrícoles de l'interior d'Amèrica del Nord. L'any 1835 la ciutat de Nova York havia sobrepassat Filadèlfia com la ciutat més gran dels Estats Units. La política local havia caigut sota el domini del *Tammany Hall*, un sistema de clientelisme polític al qual donaven suport els immigrants irlandesos. Alguns membres de l'antiga aristocràcia mercantil van contribuir a l'establiment del *Central Park*, el qual es va convertir en el primer parc paisatgístic d'una ciutat nord-americana l'any 1857. D'altra banda, s'esdevingué un important moviment abolicionista a Manhattan i Brooklyn, i encara que a Nova York hi havia esclaus durant la dècada de 1820, durant la següent Nova York es va convertir en el centre d'activisme abolicionista del nord del país.

Entre el 13 i el 16 de juliol de 1863 l'oposició al servei militar durant la guerra civil nord-americana (1861-1865) va provocar una sèrie de manifestacions violentes conegudes com a *Draft Riots* o *Draft Week*; aquests esdeveniments són considerats com un dels pitjors aixecaments civils de la història nord-americana. El 1898 es va formar la ciutat moderna de Nova York amb l'annexió a Manhattan de Brooklyn (fins llavors una ciutat independent) i municipalitats d'altres districtes gràcies a projectes com el *pont de Brooklyn*. La inauguració del metro el 1904 va ajudar a unir la ciutat. Durant la primera meitat del segle XX es va convertir en un centre mundial per a la indústria, el comerç i les comunicacions.

SEGLE XX I EL RECONeixEMENT INTERNACIONAL

En els anys 20 la ciutat va ser la principal destinació dels afroamericans durant l'anomenada «gran migració» des del sud nord-americà. Cap al 1916, Nova York era la llar de la major diàspora urbana africana a Amèrica del Nord. El renaiement d'Harlem va florir durant l'era de la prohibició, coincidint amb una explosió econòmica que va impulsar la construcció de molts gratacels. Nova York es va convertir en la ciutat més poblada del món el 1948, quan superà Londres, que havia ocupat el primer lloc durant més d'un segle. Durant els anys de la Gran Depressió, *Fiorello LaGuardia* va ser elegit alcalde, cosa que va propiciar la caiguda del *Tammany Hall*, després de vuitanta anys de poder.

La immigració europea i la tornada dels veterans de la Segona Guerra Mundial hi van causar un gran desenvolupament econòmic i van impulsar la construcció d'habitatges a l'est de Queens. Nova York va emergir de la guerra com la principal ciutat del món, amb *Wall Street* liderant l'ascens dels Estats Units com a potència econòmica dominant, la *Seu de les Nacions Unides* (construïda el 1952) -que demostra la influència política de Nova York- i l'ascens de l'expressió abstracta a la ciutat, que desbanca París del cim del món de l'art.

En la dècada de 1960 el ressorgiment de la indústria financera va millorar la salut fiscal de la ciutat. Cap al 1990, les tensions racials s'havien calmat, els índexs criminals havien caigut dràsticament i grans onades d'immigrants hi van arribar des de l'Àsia i l'Amèrica Llatina. Van emergir nous sectors com ara *Silicon Alley* (negocios d'internet) en l'economia de la ciutat. La població de novaiorquesos va assolir el seu màxim de tots els temps al cens del 2000.

La població de novaiorquesos va assolir el seu màxim de tots els temps al cens del 2000.

En la dècada de 1980 el ressorgiment de la indústria financera va millorar la salut fiscal de la ciutat. Cap al 1990, les tensions racials s'havien calmat, els índexs criminals havien caigut dràsticament i grans onades d'immigrants hi van arribar des de l'Àsia i l'Amèrica Llatina. Van emergir nous sectors com ara *Silicon Alley* (negocios d'internet) en l'economia de la ciutat.

La població de novaiorquesos va assolir el seu màxim de tots els temps al cens del 2000.

SEGLE XXI

La ciutat va ser un dels objectius dels atemptats de l'11 de setembre de 2001. En aquests atacs suicides hi van morir gairebé 3.000 persones. Dinou activistes de la xarxa terrorista Al-Qaida van sequestrar quatre avions de passatgers, dos dels quals -el Vol 11 d'American Airlines i el Vol 175 d'United Airlines- els van estavellar contra les *Torres bessones del World Trade Center*, la qual cosa en provocà l'ensorrament dues hores després. Un altre avió (Vol 77 de American Airlines) va impactar contra el *Pentàgon*, a Virgínia, i el quart (Vol 93 d'United Airlines) es va estavellar en camp obert a Shanksville (Pennsilvània), després que els passatgers i la tripulació intentessin de recuperar-ne el control.

Nova York està patint caigudes contínues dels preus immobiliaris així com nivells elevats d'embarquaments d'habitatges, principalment a Queens i Brooklyn.

CLIMA

Malgrat que es troba en la mateixa latitud que ciutats europees com *Nàpols* o *Barcelona*, molt més càlides, *Nova York* té un clima humit continental, resultat dels constants vents que hi porten aire fred des de l'interior del continent americà. Nova York té hiverns freds, però la situació costanera de la ciutat manté les temperatures una mica més càlides que a les regions interiors. La quantitat de neu és moderada: la mitjana és de 63,5 a 88,9 cm per any. La ciutat té un període temperat que dura una mitjana de 199 dies entre les gelades estacionals. La primavera i la tardor són eràtiques i poden variar des de fred i nevat a càlid i humit. L'estiu és temperat i humit, amb temperatures de 30 °C o més en una mitjana entre 18 i 25 dies cada estiu.

Tot i que no són gaire freqüents, a Nova York s'han enregistrat diversos huracans importants -com el de 1961 que va inundar el sud de Manhattan o el de 1938 que va causar la mort de més de 700 persones-, la majoria a la regió de Nova Anglaterra. Els patrons climàtics a llarg termini de la ciutat han estat causats per l'oscil·lació multi-decadal atlàntica, un cicle d'escalfament i refredament de 70 anys de durada que influeix en la freqüència i severitat d'huracans i tempestes costaneres a la regió.

BARRIS

La ciutat de Nova York es compon de cinc districtes o comunes anomenats boroughs.

El Bronx (1.364.566 habitants) és el districte situat més al nord. En ell s'hi troba el Yankee Stadium, l'estadi dels New York Yankees. A excepció d'una petita part de Manhattan coneguda com a Marble Hill, el Bronx és l'única secció de la ciutat que és part de la plataforma continental dels Estats Units. És la seu del Bronx Zoo, el més gran d'EUA. El Bronx també és el bressol del rap i de la cultura hip hop.

Brooklyn (2.511.408 habitants) és el districte més poblat de la ciutat; va ser una ciutat independent fins a 1898. Brooklyn és conegut per la seva diversitat cultural, social i ètnica, per la seva escena artística independent, pels barris distintius i per comptar amb un patrimoni arquitectònic únic. Es va establir en els anys 1870 els primers parcs de diversions del país.

Manhattan (1.593.200 habitants) és el districte més dens i on es troben la majoria dels gratacels de la ciutat; també s'hi troba el Central Park. És el centre financer de la ciutat i s'hi troben edificis com casernes generals de moltes corporacions importants -com l'ONU-, importants universitats, atraccions culturals -incloent-hi museus i teatres com el de Broadway-, el Greenwich Village i el Madison Square Garden. Manhattan es divideix bàsicament en les regions de Lower, Midtown i Uptown. Uptown Manhattan està dividit pel Central Park per Upper East Side i Upper West Side, i el nord del parc rep el nom d'Harlem.

Queens (2.256.576 habitants) és el districte geogràficament més gran i el comtat ètnicament més divers dels Estats Units i pot superar Brooklyn com el més poblat de la ciutat donat el seu creixement. En els seus orígens, el districte era una col·lecció de petits pobles i viles fundats pels neerlandesos; en l'actualitat és majoritàriament residencial i de classe mitjana. Queens és llar del Shea Stadium, casa dels New York Mets. A més, al districte de Queens s'hi troben els dos principals aeroports de la ciutat, l'Aeroport LaGuardia i l'Aeroport Internacional John F. Kennedy.

Staten Island (475.014 habitants) és un districte de caràcter residencial. Està connectat amb Brooklyn pel pont Verrazano Narrows i amb Manhattan a través del Ferri de Staten Island. Fins a l'any 2001, al districte s'hi trobava l'abocador d'escombraries més gran del món, que en l'actualitat està sent reformat com un parc. Staten Island té al voltant de la meitat de l'àrea protegida de la ciutat; un terç del districte és bosc.

Mes	Gen	Feb	Mar	Abr	Mai	Jun	Jul	Ag	Set	Oct	Nov	Des	Total
Tª màxima mitjana	3	4	5	15	21	24	26	28	24	18	12	6	17
Tª mínima mitjana	-4	-3	-1	4	12	17	20	19	15	10	5	-1	8
Precipitacions	86	84	99	102	112	115	112	104	99	91	127	99	1.124

- 1 Brooklyn Bridge Park
- 2 Central Park
- 3 Flushing Meadows Corona Park
- 4 Fort Greene Park
- 5 The High Line
- 6 Hudson River Park
- 7 Inwood Hill Park
- 8 Pelham Bay Park
- 9 Prospect Park
- 10 Riverside Park

